

”Uppfinnare behandlas illa av arbetsgivarna”

Sverige är i skriande behov av nya uppfinningar som kan skapa fler jobb. Men de som för fram nya idéer på svenska företag mår ofta dåligt i det tysta. Många eldsjälarna kämpar i motvind, enligt branschen.

– Vi får ofta samtal och brev från människor som känner att de inte riktigt blir uppmärksammade eller ersatta på det sätt som de anser sig förtjäna, säger Björn Lilliehöök, vd för Svenska uppfinnareföreningen.

DN har mött många reaktioner efter gårdagens artiklar om Roger Adamsson, mannen som tog fram Tetra Paks nya succéförpackning men trots det tvingades ut ur före-

taget till ett liv som förtidspensionär.

Roger Adamssons öde är inte unikt. Svenska uppfinnareföreningen har 3 500 medlemmar, varav många arbetar inom väletablerade industriföretag i Sverige. Och trots att en del gör banbrytande insatser för sitt företag får de inte alltid fullt erkännande.

– Det är relativt vanligt, säger Björn Lilliehöök.

Hur många det är som känner sig dåligt behandlade är det ingen som säkert kan säga. Det finns ingen samlad statistik över området. Men Björn Lilliehöök hoppas att fler företag ska förstå betydelsen av de eldsjälarna som kommer med nya idéer.

– Vi försöker visa att uppfinningar är och förblir viktiga för vårt västånd, säger Lilliehöök.

– Det är enskilda uppfinningar som ligger i botten.

Det är samtidigt stor variation mellan företagen, enligt Lilliehöök. Vissa har en väldigt öppen attityd till sina idésprutor, andra har det inte.

Björn Lilliehöök får medhåll av andra branschbedömare.

– Alla företag som från grunden

har byggts upp med hjälp av uppfinningar borde stoltsera med nya innovationer, säger Sune Hilstad, vd för Ingenjörssamfundet, en ideell yrkesorganisation för ingenjörer och tekniker med 150 000 medlemmar.

Sune Hilstad anser att Tetra Paks behandling av Roger Adamsson är ”helt förfärlig”.

– Detta är ett ruskigt effektivt sätt att ta död på kreativiteten, säger han.

– Tetra Pak borde markera att det är tack vare att människor tänkt positivt för företaget som det kommer fram nya system av den här typen.

ANDERS OLSSON
anders.olsson@dn.se
08-738 19 18

Kända företag får kritik för snålhet

Inte bara förpackningsjätten Tetra Pak anklagas för att behandla upphovsmän illa. Även läkemedelsföretaget Astra Zeneca och verkstadskoncernen Sandvik får stå till svars för plumpar i protokollet.

I DAG DRAR ASTRA Zeneca in mångmiljardbelopp på magsårsmedicinen Losec. Men hjärnorna bakom den närmast sagolika framgångsprodukten har inte fått tillräcklig ersättning, enligt Astras före detta forskningschef Ivan Östholm. Han har uttalat sig kritiskt flera gånger genom åren.

Precis som i fallet Roger Adamsson på Tetra Pak (se artikel intill) arbetade Astras uppfinnare i motvind. Projektet skulle läggas ned flera gånger, men eldsälarna vägrade ge upp. Till slut rev forskarna det sista hindret och Losec var ett faktum. Det skedde mycket tack vare en man vid namn Sven-Erik Sjöstrand. Ivan Östholm har kallat Sven-Erik Sjöstrand ”geni” och

ondgjort sig över att ersättningen till honom var orimligt låg från företagets sida.

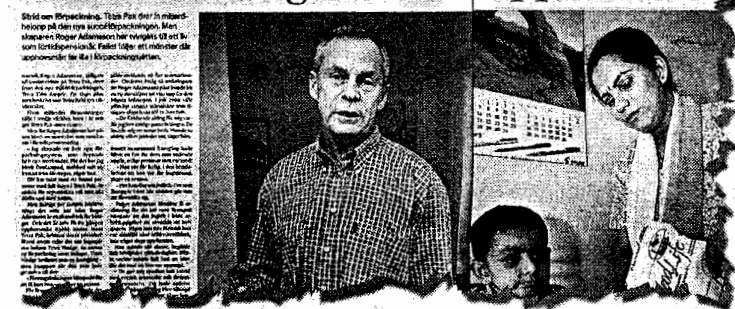
Även ett vanligtvis så hyllat bolag som Sandvik får kritik för att ha snålrat. En ”anställd” på Sandvik var med och tog fram en ny produkt för några år sedan, ett slags handsåg med en unik tandning. Men Sandvik ville inte ge mannen det han begärde för den patenterade tandningen. Saken gick till skiljenämnd i Industrins uppfinnarnämnd och där dömdes Sandvik att betala.

– Det blev en läxa för dem, säger Sune Hilstad, vd för Ingenjörssamfundet, en ideell yrkesorganisation för tekniker och ingenjörer.

PÅ SANDVIK ANSER man att upphovsmannen begärde för mycket, med tanke på att han inte stod för alla patent som utgjorde produkten.

– Så småningom blev det ett jämkande utifrån hans mycket höga bud till en nivå som nämnden tyckte var rimlig, med tanke på att pro-

Tetra Pak tvingade bort upphovsman

Uppfinnare mobbades. Roger Adamsson, som uppfann en ny förpackning åt Tetra Pak, mobbades bort. Ur DN 21/1.

BAKGRUND

Tetra Pak sparkade uppfinnare

Roger Adamsson var affärsutvecklare på Tetra Pak och tog fram en ny mjölkförpackning som öppnade en helt ny marknad i tredje världen. Tetra Pak drar in miljardbelopp på succéprodukten. Men för Roger Adamsson blev förpackningen en mardröm som slutade med förtidspensionering. Han

blev bland annat sparkad i strid med svensk arbetsrätt. Men företaget ändrade sig senare och gav honom sedvanligt avgångsvederlag. Roger Adamsson kämpar nu för upprättelse mot förpackningsjätten. Tetra Pak har också erkänt att det var fel att ge honom sparken på ett olagligt sätt.

dukten skyddades av fyra olika immateriella rättigheter, säger Lennart Tåquist, ansvarig för immateriella rättigheter på Sandvik.

– Vi hanterar dessa frågor kor-

rekt. Vi ser försöker stimulera nya innovationer på olika sätt.

ANDERS OLSSON
anders.olsson@dn.se
08-738 19 18